

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVASIYALAR VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

Qo'lyozma huquqida
UDK: 334.75:631(575.1)

Alimov Azizjon Azimjon o'g'li

**Mavzu: Agrar sohada kichik biznes faoliyatini davlat
tomonidan tartibga solish mexanizmlarini
takomillashtirish**

70411201 - "Menejment" (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Magistr
akademik darajasini olish uchun yozilgan

dissertatsiya

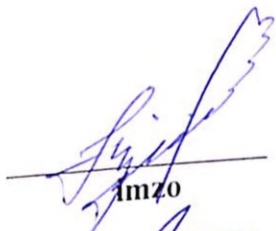
Ilmiy rahbar: Dotsent Saidov M.S.

Toshkent-2023

Magistrlik dissertasiya ishi "Menejment" kafedrasida dastlabki himoyadan o'tgan.

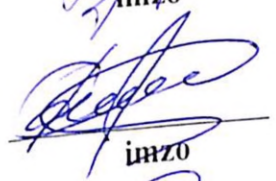
8-sonli bayonnoma "16" may 2023 y.

Kafedra mudiri: F.I.SH.

imzo

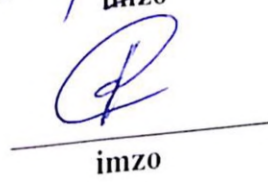
16.05.2023
sana

Ilmiy rahbar: F.I.SH.

imzo

16.05.2023
sana

Talaba: F.I.SH.

imzo

15.05.2023
sana

ANNOTATSIYA

Tadqiqotning asosi agrar sohada import o'rnini bosish maqsadlariga erishish uchun yirik qishloq xo'jaligi korporasiyalarini rivojlantirish bilan bir qatorda qishloq xo'jaligida faoliyat yurituvchi kichik biznesning istiqbolli yo'nalishi bo'lishi kerakligi haqidagi g'oyadan iborat. Ammo davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanmasdan turib, uni rivojlantirish mumkin emas.

Tadqiqotda rivojlanish samaradorligini oshirish maqsadida iqtisodiyotning agrar sektoridagi korxonalarini qo'llab-quvvatlash muammolari o'rganilgan. Taklif etilayotgan chora-tadbirlarning amalga oshirilishi qishloq xo'jaligi korxonalarini faoliyati samaradorligini oshirish, qishloq aholisi manfaatlaridan kelib chiqqan holda ijtimoiy masalalarni hal etishni kuchaytirishga xizmat qiladi, degan xulosaga kelindi.

Tadqiqot mavjud kichik biznesni qo'llab-quvvatlash shakllari va turlariga bag'ishlangan. Kichik biznesning viloyat iqtisodiyotidagi ahamiyati ko'rib chiqilib, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash infratuzilmasi elementlari, bu borada mutasaddi tashkilotlar tomonidan amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar bayon etilgan.

***Tayanch iboralari:** agrar soha, kichik biznes, davlat, tartibga solish, mexanizmlar.*

ANNOTATION

The basis of the study is the idea that in order to achieve the goals of import substitution in the agricultural sector, the development of large agricultural corporations should be a promising direction of small businesses operating in agriculture. But it cannot be developed without the support of the state.

In order to increase the efficiency of development, the problems of supporting enterprises in the agrarian sector of the economy were studied in the research. It was concluded that the implementation of the proposed measures will serve to increase the efficiency of agricultural enterprises, to strengthen the solution of social issues based on the interests of the rural population.

The study is devoted to the forms and types of existing small business support. The importance of small business in the economy of the region is considered, the elements of the infrastructure of entrepreneurship support, the measures implemented by the official organizations in this regard are described.

Key words: agrarian sector, small business, state, regulation, mechanisms.

MUNDARIJA

Annotatsiya.....	3
Mundarija.....	5
Keltirilgan jadvallar ro'yxati.....	6
Keltirilgan rasmlar ro'yxati.....	7
Keltirilgan qisqartmalar.....	8
I BOB. KIRISH.....	9
1.1. Dissertasiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi..	10
1.2. Tadqiqotning maqsadi va vazifalari.....	11
1.3. Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari.....	12
1.4. Tadqiqotning obyekti va predmeti.....	12
1.5. Dissertasiya tarkibining qisqacha tavsifi.....	13
II BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	14
2.1. "Agrar sohada kichik biznes faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish" mavzusidagi ilmiy-nazariy qarashlarga sharh.....	14
2.2. Tadqiqot bilan boliq mahalliy normativ qonun - qoidalar sharhi.....	22
III BOB. METODOLOGIYA.....	26
3.1. Tadqiqot dizayni.....	26
3.2. Ma'lumot yig'ish jarayoni.....	26
3.3. Qo'llaniladigan tahlil usullari.....	26
3.4. Yetakchi rivojlangan mamlakatlarda qishloq xo'jaligini qo'llab-quvvatlash va boshqarish tajribalari.....	40
IV BOB. TAHLIL VA NATIJALAR.....	44
4.1. "CLASS TEX PRODUCTION" mas'uliyati cheklangan jamiyatining umumiy tavsifi.....	44
4.2. "CLASS TEX PRODUCTION" mas'uliyati cheklangan jamiyati faoliyati samaradorligini baholaydigan ijtimoiy-iqtisodiy va moliyaviy ko'rsatkichlarni tahlili.....	51
4.3. Agrar sektorda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va boshqarishning hozirgi xolati.....	57
V BOB. XULOSA.....	64
5.1. Tadqiqotdan olingan xulosalar.....	64
5.2. Tadqiqotning asosiy takliflari va tavsiyalari.....	67
5.3. Tadqiqotning cheklovlari va kelajakdagi tadqiqotlar uchun tavsiyalar.....	68
Foydalanilgan adabiyotlar.....	70

I BOB. KIRISH

Ko'pgina ishlab chiqarish, iqtisodiy, tashkiliy, ekologik, iqtisodiy, ijtimoiy va huquqiy masalalarni kompleks, tizimli hal qilishni talab qiladigan O'zbekiston Respublikasi agrosanoat majmuasini rivojlantirish muammolari murakkab va ko'p qirralidir. SHu bilan birga, mahalliy iqtisodiy adabiyotlarda yoritilgan agrosanoat kompleksini rivojlantirishning turli xil muammolari bilan ular agrosanoat ishlab chiqarishi faoliyatining ayrim jihatlariga katta ta'sir ko'rsatadi, ular nazariyaga yetarlicha e'tibor bermaydilar va umuman iqtisodiyotning agrar sektorining o'zgargan iqtisodiy sharoitlarda shakllanishi va rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari va tendensiyalarini hisobga olgan holda faoliyat yuritish amaliyoti, shuningdek, davlat tomonidan tartibga solishning ustuvor obyektidir.

Agrosanoat majmuasini rivojlantirishni tartibga solish, shu jumladan davlat va qishloq xo'jaligi bozori subyektlari o'rtasidagi munosabatlarni, oziq-ovqat bozorida tovarlarga talab va taklifni davlat tomonidan tartibga solish, qishloq xo'jaligini byudjetdan moliyalashtirish, davlat qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarini qo'llab-quvvatlash, ishlab chiqarish va bozor infratuzilmasini rivojlantirishga davlat yordami, agrosanoat ishlab chiqarishini narx, soliq va moliyaviy tartibga solish choralari va boshqalar Qishloq xo'jaligini rivojlantirishni davlat va nodavlat tartibga solishning maqbul nisbati masalalari. bozorlar, oziq-ovqat bozorlarining moliyaviy mexanizmlari va vositalarini shakllantirish, oziq-ovqat bozori va agrosanoat majmuasida resurs bozorini axborot bilan ta'minlash qamrab olishni talab qiladi.

Agrosanoat kompleksi va agrooziq-ovqat bozorini rivojlantirishning ko'plab jihatlarini o'rganishning dolzarbligi, shuningdek, agrosanoat kompleksining faoliyati, shakllanishi va rivojlanishi bilan bevosita bog'liq bo'lgan so'nggi qonun hujjatlarining nomuvofiqligi va nomuvofiqligi bilan ham belgilanadi.

Har xil turdagi qishloq xo'jaligi oziq-ovqat bozorlarining keng miqyosda shakllanishi va rivojlanishi ularning hozirgi holatini har tomonlama baholash, rivojlanish strategiyasi va taktikasini belgilash, asosiy tarmoqlarning barqarorlashuvi va samaradorligini oshirishga ijobiy ta'sirni kuchaytirish zarurligini belgilaydi.